

Israel, en etnisk demokrati?

En studie om Israels demokratiunderskott

Henrik Kowalczyk

Abstract

The state of Israel is known as the only democracy in the Middle East. The purpose of this study was to examine if there is aspects in the Israelis society that can be questioned in terms of liberal democracy.

Areas of concerns in the study are the Israeli official policy's concerning inclusion and exclusion of their citizens in areas of property owning, personal status and the duty of military service.

The results show that the Israeli society distinguishes their citizens in these areas by their ethnic origin, in favour for the Jewish population. The law prohibits changes in the states Jewish character. One clear example how this is presented is that a Jew is prohibited to marry a non-Jew. The results show also that this official policy by the Israeli state violates important principles of liberal democracy. The study also illustrates the problem of the criterion of who would be classed as a Jew.

Keywords: Israel, Democracy, Nationalism

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Ämnespresentation	1
1.2	Syfte och frågeställningar	2
1.3	Metod, material och avgränsningar	3
1.3.1	Metod.....	3
1.3.2	Avgränsning.....	4
1.3.3	Material.....	4
2	Demokrati och Nationalism.....	6
2.1	Demokrati	6
2.1.1	Offentlig neutralitet	7
2.1.2	Utmaningen för demokratin.....	8
2.1.3	Kritiken mot den liberala demokratiforskningen.....	9
2.1.4	Kommunitaristisk demokrati	10
2.1.5	Medborgarna och demokratin.....	11
2.2	Nationalism.....	11
2.2.1	Etno- cultural nationalism och Civic nationalism	11
2.2.2	Illiberala –liberala dikotomin.	12
2.2.3	Forskningsläge.....	14
3	Bakgrund	15
4	Empiri.	17
4.1	Marken som exklusion.....	17
4.1.1	Sionistiska organisationer och kopplingen till land.....	19
4.1.2	Marken och rummet i den sionistiska visionen i den framtida judiska staten.....	20
4.2	Det politiska systemet.....	21
4.2.1	Allmänna val.....	21
4.2.2	Tillägg till lagen om politiskt deltagande	22
4.3	Försvarsmakten.....	22
4.4	Personlig status	24
5	Diskussion	26
5.1	Det judiska Israel	26

5.2	Demokratiskt ?.....	27
5.3	Hur ser framtiden ut?.....	28
6	Sammanfattning.....	29
	Referenser	30

1 Inledning

1.1 Ämnespresentation

Konflikten mellan Israel och det palestinska folket är lång och den har varit våldsam. Oförsonlig säger vissa, svårlöst enligt andra. Jerusalems status, en framtida oberoende palestinsk stat och de palestinska flyktingarnas rätt att återvända till områden före staten Israels födelse, är de hörnstenar som anses vara svårast att lösa. Otaliga fredsförhandlingar, ofta initierade av USA, har hållits mellan PLO och den Israel. Som utomstående betraktare till konflikten kan det vara lätt att tro att konfliktens parter är jämbördiga.

Israels statideologi är. Sionismen utvecklades under slutet av 1800 talet som ett svar på förtrycket Europas judar kände, trots en ökad öppenhet i europeiska samhällen i övrigt. De flesta judiska immigranter som bosatte sig i Palestina under första hälften av 1900 var inspirerade av Sionismen. Sionismen gav hopp om ett återvändande till Palestina efter 2000 års förföljelse i diasporan.

Det centrala i alla former av nationalism, är rätten till självbestämmande över ett politiskt territorium. Problemet med en ökad judisk invandring i Palestina och kravet på självständighet från Storbritannien var att ett annat folkslag bebott landet under de åren judarna levte i diasporan. När Storbritanniens mandat över Palestina gick ut 1948, utropades Israel som en självständig stat av den sionistiska rörelsen. Kriget med omkringliggande arabiska stater var ett faktum. Vid fredsuppgörelsen 1949 var den sionistiska rörelsen förhandlingspart med Förenta Nationerna.

Som många andra ungdomar har jag varit ute och rest. 1997 reste jag till Israel och arbetade på Kibbutz och återvände sommaren 2000, precis före den andra Intifadan. När man befinner sig på plats ser man saker annorlunda än vad som visas på tv här hemma i Sverige. Dels upplevde jag att förintelsen var ständigt påminnande och de nationella symbolerna och de religiösa högtiderna var närvarande på ett mer påtagligt sätt än pingst, kristi himmelfärd och julafton är i det svenska samhället. Samtidigt upplevde jag en stark diversitet mellan judiska israeler. Vissa pratade endast ryska och vissa var mörkare i hyn än andra. Mina israeliska vänner talade nedlåtande om etiopier och ryska immigranter som sågs som falska judar och lycksökare.

Jag fick även känslan av att människor hade olika ståndpunkter och förhållande till konflikten med helt åtskilda åsikter om både skuld och lösning. Efter andra intifadans utbrott har jag intresserat mig mer för konflikten och många

frågor har väckts. Vem bär skulden till konflikten? Hur ska den lösas? Varför ställs det inte större krav på Israel av det internationella samfundet?

I regionen anses Israel vara den enda demokratin samtidigt som det är en judisk stat. Kritiker till Israel har länge påstått att det är en apartheidstat.

Mycket av kritiken har bottnat i att Israel brutit mot internationella konventioner. Ett exempel är byggandet av bosättningar på Västbanken och Gaza. Samtidigt har representanter från den israeliska staten anklagat kritikerna för antisemitism. Enligt mig är det en farlig utveckling. En stat som är till för en etnisk grupp av medborgarna torde på samma sätt exkludera de som inte tillhör den. Miljöpartisten Pehr Gahrton skriver:

”Vid en träff med våra motparter i Knesset kom frågan in på Law of Return. Ordföranden i Knessets EU-delegation, Yael Dayan, erkände att den anklagats för att vara rasistisk eftersom den diskriminerar mellan judar och alla andra. Alla judar har rätt att invandra, palestinier har ingen rätt alls. Stolt visade man oss statistik som visar att drygt en miljon judar invandrat 1989-2000. Av dem kommer 854 813 från före detta Sovjetunionen. Så nog finns det plats för folk i Israel! Men är det rimligt att en ateist från Moskva som har judisk etnisk bakgrund får bli israelisk medborgare utan vidare, medan en muslim som fötts i Haifa är utestängd för evigt? Och hur definieras en jude? För att ställa frågan på sin spets berättade jag att min mormorsmor var judinna i Amsterdam, men därefter har det judiska blodet tunnats ut för varje generation. Själv har jag levt med hela mitt liv utan ett spår av judiskhet. Är jag jude? Yael Dayans svar överrumplade mig trots att jag i princip kände till hur det ligger till. Men jag hade trott att hon ändå skulle slingra sig eller göra reservationer. Inte alls! Klart och tydligt svarade hon: Ja, du är jude enligt mosaisk lag, jude är den som är född av en judisk mor eller omvänd av en ortodox rabbin. Är det inte absurt? Hur kan en sådan stat med sådana regler betraktas som demokratiskt rumsren?” (Boström 2001: 38)

1.2 Syfte och frågeställningar

Israel och de som intar en pro-israelisk ståndpunkt när konflikten mellan Israel och Palestina kommer på fråga, hävdar ofta att Israel är en demokrati. De som intar en pro-palestinsk ståndpunkt menar tvärtom att Israel är en apartheidstat som favoriserar en folkgrupp på någon annans bekostnad. Uppsatsen syftar till att undersöka om Israel är en nation som lever upp till demokratiska och liberala ideal eller om Israel skiljer på sina medborgare beroende på deras härkomst.

De områden vilka vi förknippar liberala och demokratiska värderingar är politiska, sociala och civila rättigheter. Om medborgarna är formellt jämlika säger inte så mycket då ojämlikheten kan fortsätta informellt och strukturellt men formell jämlikhet är en förutsättning ett tolerant och öppet samhälle. Frågorna som ställs i uppsatsen för att kunna besvara syftet blir då;

- Skiljer Israel på medborgarna beroende på deras judiskhet/ickejjudiskhet?
- På vilka områden är medborgarna formellt ojämlika?

- Är exkluderingen av medborgarna på grund av deras nationella identitet förenlig med demokratiska ideal?

1.3 Metod, material och avgränsningar

1.3.1 Metod

Att undersöka om ett samhälle lever upp till demokratiska ideal är ingen liten uppgift. Metoden i uppsatsen är kvalitativ vilket lämpar sig för den typen av tolkande och diskuterande uppgift det innebär att undersöka ett lands demokratiska natur. Målet med studien är inte att döma ut Israel, utan kanske snarare visa på flera viktiga aspekter där imagen av Israel som en demokrati kan ifrågasättas och inte tas för givet. Det finns flera skäl till att jag anser det vara viktigt. Israel är en stridande part och en ockupationsmakt vilka förvägrar ett annat folk rätten att frivilligt styra sina liv och därmed beroende av att omvärlden ser dem som en demokratisk stat. Ett annat skäl till att lyfta fram det som är tveksamt ur demokratisynpunkt är hur Israel definierar sina medborgare och vilka problem det kan innebära i framtiden inte bara demokratiskt utan även demografiskt. Den skola vars uttalade mål är att påvisa olika former av dominansförhållanden och asymmetri är den **kritiska teoretiska** skolan. Målet för dessa forskare som använder sig teorins sätt att se världen är att hjälpa människor att handla bättre (Alvesson & Deetz 2000; 41).

I teorikapitlet beskrivs olika demokratiteorier och hur begreppet kommer att användas i uppsatsen. Teorikapitlet följs av ett empirikapitel vilket kräver en förklaring. Områdena som beskrivs i empirikapitlet är utvalda för tolkning senare i analysdelen och de är endast en liten del av det israeliska samhället. Efter att ha läst in mig på det israeliska samhällssystemet har jag valt att lyfta fram vad som kan anses mindre smickrande för Israel. I empirikapitlet finns områden som visar på att Israel skiljer på sina medborgare. Områdena omfattar Israels policy och lagar rörande mark och äganderätten till dessa och hur urvalsprocessen till militärtjänsten går till. Sedan beskrivs hur familjelagstiftningen ser ut rörande de civila rättigheterna. Det framkommer i alla dessa områden någon form av exkludering av Israels medborgare beroende på medborgarnas judiskhet eller brist på. Går det överhuvudtaget dra några slutsatser om det israeliska samhällets relation till demokrati om en sådan selektiv avgränsning gjorts?

Om dessa områden är av stor relevans för hur vi ska se på den Israeliska demokratin, tycker jag att vi kan dra slutsatser från det även om de är utvalda eftersom de på förhand är tveksamma. Men det ska påpekas att det finns många områden i det israeliska samhället där demokratin är lik den västerländska och även brottas med problem vi har i västvärlden med ett sjunkande deltagande i allmänna val. Det existerar med andra ord områden i det israeliska samhället som är mindre tveksamma ur demokratisk synpunkt och där Israel uppfyller

minimalistiska krav som kan ställas på ett land som definierar sig själv som en demokrati.

För att kunna svara på syftet diskuteras och analyseras det som framkommit i empirikapitlet med det som belysts i teorikapitlet.

1.3.2 Avgränsning

Ett förtydligande kring vilka områden som valts och valts bort i empirin har gjorts ovan. Dock har fler avvägningar gjorts och som bör förtydligas. I uppsatsen behandlas Israel och var Israels statsgränser börjar och slutar är omtvistat. Av vissa Israeliska politiker nämns Israel i betydelsen av det historiska Israel, vilket inkluderade historiska Palestina, Irak, Syrien och norra Saudiarabien. När vi talar om att en stat har monopol på våldsmedel torde de ockuperade områdena Västbanken och Gaza ingå i Israel. I uppsatsen talar jag om Israel som det har erkänts internationellt och där ingår inte Västbanken eller Gaza. Skälen till den avgränsningen är att invånarna i Gaza och Västbanken inte är medborgare i Israel och lever under helt andra lagar. Det är mindre risk för skevhet om dessa utesluts då Israel befinner sig i konflikt med dessa. Samtidigt är det problematiskt då de påverkas av beslut och policys Israel antar. Det finns ett annat problem med att även inkludera palestinierna på västbanken vilket jag vill undvika och det är att inte behandla konflikten mellan Israel och palestinierna.

1.3.3 Material

I uppsatsen kommer andrahandskällor i form av litteratur, lagtexter och officiell Israelisk policy att användas. Texterna som behandlar lagar är hämtade från det israeliska parlamentet, Knessets, hemsida. De andra källorna som rör officiell israelisk policy är hämtade från respektive organisation. Policyn och riktlinjer israeliska försvarsmakten arbetar efter är tagna från Israeli Defense Forces hemsida. Policy och riktlinjer rörande andra organisationer nära knutna till den israeliska staten som Israel Land Administration och World Zionist organisation är även de hämtade från deras officiella hemsidor.

Den litteratur jag läcker störst vikt vid är *Politics in Israel- The Second Republic* av Arian Asher. Författaren är professor statskunskap vid universitetet i Haifa och medlem av Israel Democracy Institute in Jerusalem. Boken behandlar israelisk politik i stort och framförallt valprocedurer, opinionsbildning och politiska partier.

Uppsatsen spänner över flera fält då den rör exkludering/inkludering av människor i samhället. Därmed rör den inte bara vid den arabiska israeliska konflikten utan judisk identitetspolitik. *Real jews-secular vs ultra-orthodox* av Noah J Efron tar upp spänningen bland judar och vilka problem det har inneburit angående rättigheter och skyldigheter. Spänningen mellan stat och religionens roll

i det israeliska samhället och den judiska identiteten belyses. Efron är lektor i historia och filosofi vid universitetet i Tel Aviv.

Vid problem rörande äganderätten till marken och hur politiken ser ut på det området använder jag mig av Nur Masalhas *The Politics of Denial. Israel and the Palestinian Refugee Problem*. Trots titeln behandlar boken inte bara de palestinska flyktingarna och israels syn på dem utan även Israelisk policy angående äganderätten till marken.. Eran Kaplans, professor i judiska studier vid University of Cincinnati, går igenom den sionistiska högern I *The jewish radical right; the revisionist Zionism and its ideological legacy*. Kaplan undersöker de intellektuella och kulturella rötterna till sionismen och den israeliska högern och kopplar ihop dessa idéer och förklarar vad de har för legitimitet i dagens Israel.

2 Demokrati och Nationalism

2.1 Demokrati

Demokratin kan vara en procedur där beslut avgörs och bestäms av majoritetsviljan. Demokrati kan även innebära vissa egenskaper som tolerans och yttrandefrihet. Vi använder det även som en värdemätare på om stater är goda stater eller ”skurkstater” för att använda George W Bushs term. Genom historien har begreppet använts olika och har dessutom varit populärt respektive någonting negativt av olika politiska filosofer. Den atenska demokratin har mycket lite gemensamt med dagens västerländska demokrati. För att göra en undersökning av det slag uppsatsen syftar till, bör ett förtydligande göras hur begreppet kommer att användas i uppsatsen. I kapitlet kommer min definition av demokratibegreppet kopplas ihop med nationalism eftersom syftet är att studera ett samhälle präglad av en nationalism. Eftersom många av de teoretiska skolbildningarna i fråga om demokrati utgår ifrån de västerländska demokratierna och till viss del kritiserar den liberala demokratisynen, utgår jag ifrån den.

”Den bästa garanten mot bristande respekt för den enskildes rättigheter är att han eller hon har möjlighet att rutinmässigt delta i försvaret av dem” (Held 1997; 136)

Citatet är John Stuart Mills och enligt han bör samhällets mål vara högsta möjliga och harmoniska utvidgning av var och ens förmåga. Individens frihet ska endast vara begränsad av andra människors ofrihet. Staten ska endast få inskränka individens frihet när en handling berör och skadar andra människor. Demokratin enligt John Stuart Mill är till för att skydda individens rättigheter och skapa en kunnig och engagerad medborgare. För att människan ska kunna skapa ett förnuft och ett intellektuellt omdöme ansåg han att yttrandefrihet, tryckfrihet och mötesfrihet var grundläggande friheter som skulle uppfyllas i ett samhälle. Intellektuellt omdöme och ett rationellt tänkande stimulerar och utvecklar även friheten. Genom att människor skapar ett intellektuellt omdöme, kan de styrande ställas till svars och bytas ut.

Ett brott mot tidigare liberala teoretiker var att kvinnor även inkluderades som en del av den politiska gemenskapen i John Stuart Mills demokratiteori. Mills intresserade sig mycket för kvinnans frigörelse och ansåg att fullständig jämlikhet mellan könen i alla rättsliga, sociala och politiska hänseenden var förutsättningen för mänsklig frihet och demokrati (Held 1997; 147). Ett representativt styrelseskick i kombination med individuella friheter hade vissa fördelar i

jämförelse med andra styrelsesätt. Det gör det möjligt att övervaka de styrande, det uppstår olika forum för debatt och åsiktsutbyte vilket stimulerar intellektet (Held 1997; 140).

Även om Mill var företrädare för den liberala demokratiteorin, som Held kallar den utvecklande demokratiteorin, finns det tankar om att exkludera människor från samhällsstyret.

Mills var inte positiv inför tanken på allmän rösträtt i bemärkelsen av en person, en röst, utan rösträtten skulle vara allmän men graderad. Hur skulle graderingen ske? Jo, genom att se till yrkestillhörighet. De mindre kunniga (arbetarklassen) skulle inte kunna rösta ned de kunniga (de med privilegierade arbeten) (Held 1997; 141). Trots det skapade Mill en teori om liberalism och demokrati vilken innebär att man kan använda den mot existerande institutioner för att se om principerna om jämlikt politiskt deltagande och individuella rättigheter uppfylls. Den har inneburit en måttstock och teoretiskt verktyg vilket har lett till inkludering av alla vuxna människor som medborgare utan hänsyn till klass, kön, ras eller etnicitet (Held 1997; 153).

2.1.1 Offentlig neutralitet

Den liberala demokratiteorin är ingen egentlig homogen teori utan det existerar olika inriktningar. Vi utgår från John Rawls som haft en stor betydelse för den moderna politiska filosofin. Rawls representerade en fundamental liberaldemokratisk princip, den om offentlig neutralitet. Principen slår fast att i statens ögon har alla människor samma dignitet och förtjänar därför att bli behandlade med samma omsorg och respekt och inte diskrimineras eller utsätts för godtycke (Dworkin 1977; 180ff).

Vad som utgör ett gott liv är någonting som den liberaldemokratiska staten ska förhålla sig neutral till. Principen om offentlig neutralitet innebär att alla medborgare ska vara jämlika och staten ska inte favorisera någon grupp på någon annans bekostnad (Rawls 1971; 212). Rawls och andra liberala förespråkare som Dworkin ansåg att en offentlig neutralitet var nödvändig för att människors rätt att bestämma sina egna liv skulle kunna beaktas.

Rawls princip om offentlig neutralitet syftar till samma mål som John Stuart Mills idéer, nämligen att människor själva ska bestämma vad som är ett gott liv. Dessa människor som är formellt jämlika och som är medlemmar av ett politiskt system, klassas som medborgare.

Men innebär formell jämlikhet mellan människor att det inte finns några orättvisor eller att det alltid tillämpas i verkligheten? Rätten till medborgarskap innebär inte per automatik att de som innefattas av medborgarskapet inte utsätts för godtycke. Formella rättigheter innebär inte heller automatiskt att människor behandlas på ett rättvist sätt. Men som Dahl skriver;

”Medborgarskap i en demokratisk statsbildning är inte ett tillräckligt villkor för att ens egna intressen skall ges samma vikt som alla andras vid lagstiftandet, men de historiska erfarenheterna talar för att medborgarskap är ett nödvändigt villkor.”(Dahl 2002; 118).

Dahl använder sig av termen personlig autonomi vilket en demokratisk och liberalt samhällssystem måste ta i beaktning. Det innebär att varje individ själv bestämmer sina intressen och vad som ens eget bästa. I en demokrati som lever efter majoritetsprincipen, uppstår en konflikt mellan personlig och kollektiv autonomi då ens egna värderingar och intressen kolliderar med majoritetsbeslut. Motsatsen är paternalism vilket egentligen är oförenligt med liberal syn på demokrati. Paternalismen kan likställas med herre – slav förhållande. Idag är det barn som utsätts för paternalism (Dahl 2002; 114).

Liberalismens demokratiska principer kan kritiseras för att inte ha undersökt människors verkliga levnadsvillkor på allvar, men innebär ändå en teori och en måttstock på var statens och individernas makt bör finnas. David Helds princip om hur man avgränsar en legitim makt, autonomiprincipen innebär att:

”Individerna bör vara fria och jämlika i att bestämma sina egna livsvillkor dvs. de bör alla ha samma rättigheter (och följaktligen samma skyldigheter) när det gäller att ange ramarna som alstrar och avgränsar de möjligheter som står öppna för dem, så länge de inte använder detta ramverk för att upphäva andras rättigheter.”(Held 1997; 368)

I ett samhällsbygge som formar människors liv genom begränsningar och möjligheter, bör de ges lika rättigheter och skyldigheter. Människorna bör därför få lika stor autonomi och politisk verksamhet ska ha en struktur som är öppen och lika för alla som påverkas av besluten. Som fria och jämlika aktörer kan människor sträva mot sina mål både som individer och som kollektiv.

Rättigheter omfattar även rätten att företa sig olika handlingar och utföra det självständigt. Individerna/Medborgarna ska inte riskera att behandlas godtyckligt. Det ska utpekats från samhällets sida, tydliga gränser för det självständiga handlandet. Rättigheterna får inte ske på någon annans bekostnad. Rättigheterna har alltså en strukturell dimension.

Principen både anger att majoriteten inte får påtvinga andra sina åsikter och att individerna måste vara jämlika och fria. Det måste finnas grundlagsfästa regler och garantier som skyddar individen och minoriteters ställning (Held 1997; 370).

2.1.2 Utmaningen för demokratin

En stor utmaning för demokratin och även för nationalstaten är idag globaliseringen. Vissa forskare och kritiker till globaliseringen hävdar att nationalstaten har fått mindre makt och att storföretagen har fått mer. Framförallt kännbart är det för stater med en stor offentlig sektor och socialt skydds nät.

Jürgen Habermas anser att vi går in i ett postnationellt tillstånd där demokratis uppgift är att motverka någonting som han kallar ”avsolidariseringen”, genom att tillämpa social rättvisa.

Frågan Habermas ställer är: om keynesianism i ett land inte längre är möjligt, hur ska då välfärden och demokratin överleva? (Habermas 2004; 135 i Möller 2004).

För att kunna stärka solidariseringsen mellan människor genom att tillämpa social rättvisa, måste medborgarbegreppet stärkas. En uppsättning rättigheter och en rättvis fördelning av dessa kan skapa solidaritet. Människor i ett politiskt system måste vara formellt jämställda för att kunna kräva social rättvisa. Utgångspunkten för hans idéer är att det har skett en förskjutning i makt mellan stat/demokratin till globaliseringen/marknaden. Habermas ger inte mycket hopp till större politiska enheter som Europeiska unionen eftersom ekonomin utsätts för lokaliseringskonkurrens och inte förändras. Hoppet finns istället hos sociala rörelser och vanliga medborgare (Habermas 2004; 149-150 i Möller 2004).

David Held menar precis som Habermas att nationalstaten har förlorat makt genom globaliseringsprocessen. Han anser att den liberala och radikala teorin om demokrati blir ifrågasatt då förutsättningen för demokrati är samhälllig självständighet. Eftersom den demokratiska autonomi har förändrats anser han att en kosmopolitisk demokrati vara lösningen (Held 2004; 127 i Möller 2004). Det skulle kunna ske genom regionala parlament som vi ser i exempelvis Europeiska Unionen. David Held ifrågasätter om nationalstaten längre är den bästa och självklara arenan för demokrati och därmed ifrågasätts den liberaldemokratiska teorin. Dock måste medborgarna i en kosmopolitisk demokrati inneha en knippe rättigheter som är universella.

En kosmopolitisk demokrati är inte möjlig enligt David Miller. En sådan skulle urholka kulturella identiteter och det som håller människor samman. ”om nationella identiteter börjar luckras upp kommer vanligt folk att ha mindre anledning att vara aktiva medborgare, och den politiska eliten kommer att få friare händer att avveckla de institutioner som nu motarbetar den globala marknaden till viss del”, skriver han (Miller 2004; 155 i Möller 2004).

2.1.3 Kritiken mot den liberala demokratiforskningen

Ett annat sätt att se på demokrati är den s.k. deliberativa demokratiteorin. Den går ut på att den liberala demokratiteorin inte lever upp till sina ideal. Målet med den deliberativa demokratiteorin är att inkludera flera människor i samhället och framförallt icke - privilegierade grupper. Det är varken demokratiskt eller rättvist att kvinnor, homosexuella och fattiga människor exkluderas i praktiken.

Eftersom samhället är heterogent och pluralistiskt i den meningen att vi har olika identiteter vars position vi intar i relation till andra, måste det även synas i det demokratiska beslutsfattandet (Young 2000; 100).

Genom ett skapande av en inkluderande demokrati framkallas inte bara en jämlik respekt och att alla får uttrycka sig, utan även människor får chansen att kräva rättvisa istället för att bara uttrycka ett självintresse. Samhället ser dessutom att individerna som utgör samhället inte är homogent vilket leder till bättre beslut i den demokratiska processen (Young 2000; 115).

Den liberala demokratin kritiserar för att inte förstå stora organisationers och även storföretags påverkan på individers självbestämmande. I den liberala teorin är det endast staten som kan inskränka på individernas självbestämmande vilket kritiserar av Young såväl som marxistiska och kommunitära teoretiker. Young

skiljer dock på självbestämmande och självutvecklande där hon menar att det sistnämnda är viktigare. Självutvecklingen innebär att vara aktiv som medborgare i samhället man lever i. För att en självutveckling ska vara möjlig måste demokratin inkludera icke - privilegierade människor. Det ställer krav på social rättvisa vilket Young anser att staten måste vara en aktiv aktör i.

På den punkten skiljer hon sig från de teoretiker som förespråkar en kommunitär och liberal demokratiteori. Social rättvisa och självutveckling kräver ”socially directed investment”, dvs. bättre infrastruktur, fler parker, utbildning och andra resurskrävande åtgärder. Statliga institutioner är bäst lämpade för koordination av dessa. Ett starkt civilt samhälle med en utvecklad deliberativ demokrati kan vara en motmakt till en byråkratisk stat och en laissez faire ekonomi (Young 2000; 187).

Vid demokratiforskningen är det lätt att få uppfattningen att olika forskare har en väsentligt olik syn på demokrati. Det har de till viss del, men kritiken mot den liberaldemokratiska teorin har ofta gått ut på att de liberala principerna inte har uppfyllts och att liberala samhällsforskare inte har varit intresserade av att fråga varför.

2.1.4 Kommunitaristisk demokrati

Under 1980 talet uppstod kritik från den kommunitaristiska skolan vilka ansåg att Rawls och Dworkin ignorerat att människan ingår i en social kontext. Den sociala kontexten är viktig menade man för att människor skulle kunna forma sina egna liv. Människan är inte en autonom individ utan beroende av befintliga sociala sammanhang. Det sociala sammanhanget är det som förser oss med värderingar och målsättningar med vad vi vill göra med våra liv. Rawls och Dworkins syn på den mänskliga naturen är fel eftersom de ignorerar den sociala omgivningen (Taylor 1991; 40 ff). Målet med den kommunitära demokratin är att sträva efter det gemensamma bästa. Det innebär att människor lägger sina särintressen åt sida och istället se vad som förenar dem.

De som Young anser är exkluderade i samhället, ska inte kräva politiska rättigheter utifrån det eftersom det förstör gemensamhetsandan.

Offentlig neutralitet är inte önskvärd eftersom det försvagar gemensamma målsättningar för en kulturell gemenskap. Istället bör staten uppmuntra medborgarna att hysa de specifika uppfattningar om det goda livet som sammanfaller med de gemensamma målsättningarna och motverka de uppfattningar som står i konflikt med dem (Kymlicka 1995; 209). Hot mot kulturen, exempelvis genom att den håller på att självdö, kan således förhindras av staten utan att det anses vara omoraliskt enligt en kommunitär demokratiteoretiker. När individen lämnar det privata och gör intåg i det offentliga livet ska det personliga lämnas kvar i den privata sfären. Det är någonting Young och deliberativa demokrati teoretiker anser vara fel (Young 2000; 111).

2.1.5 Medborgarna och demokratin.

I en globaliserad värld ställer det kommunikativa (republikanska) idealet till problem för individerna. Den republikanska synen på medborgarskap skiljer sig mycket från den liberala. I den liberala traditionen utgår man ifrån relationen mellan nationalstaten och individen. Medborgarna åtnjuter rättigheter och har skyldigheter. Centrala delar är det individuella, universella och det jämlika dvs. jämlik status, samma rättigheter och plikter mot varandra och samhället. Kritiken mot den liberala medborgaren innebär att han/hon anses bli passiv som medborgare vilket hon blir när hon får status genom rättigheter. Idealet i samhället är det gemensamma goda vilket kräver en aktiv medborgare som inte lyfter fram särintressen.

I en globaliserad värld får vi människor intryck från andra kulturer. Vi anammar även subkulturer och är mer mobila än någonsin. Att en politisk struktur då är uppbyggd kring ett republikanskt/kommunitärt ideal blir svårt och kanske funktionen även blir exkluderande. De människor som söker arbete i andra kulturer har svårt att hitta det gemensamma i samhället de befinner sig i men påverkas ändå av de politiska beslut som tas. Dessutom finns det andra faror med den kommunitära synen på demokrati. Om vi endast ser till det allmännas bästa, vem bestämmer vad som är det? Risken med en kommunitär demokrati syn är att vi blundar för samhällets exkludering av svagare grupper eller avpolitiserar legitima krav på social rättvisa.

Ovanstående har visat att demokratin står inför vissa problem och utmaningar. Vilka som ska inkluderas och ges rättigheter och vilka som ska exkluderas. Det leder oss in på nästa begrepp vilken är av betydelse för uppsatsen, nationalismen.

2.2 Nationalism

Samhällsforskningen om nationalism har bland annat intresserat sig för identitetsfrågan och nationalismens konsekvenser för nationalstaten. En stor debatt inom forskningen har fokuserat sin uppmärksamhet på om det finns två olika sorters nationalism. Den ena nationalismen har kallats "civic nationalism" och den har ansetts vara godartad och liberal. Den andra har kallats för "ethno-cultural nationalism" och den har påståtts vara illiberal och elakartad. Under senare tid har dessa försök att klassificera den ena nationalismen som ond och den andra god, ifrågasatts.

2.2.1 Ethno- cultural nationalism och Civic nationalism

Ethno-cultural nationalism refererar till en känsla av gemenskap och lägger stor vikt vid tron på myter av gemensamma förfäder och historia. Gemenskapens gemensamma nämnare och det som skänker autencitet åt nationalismen är ett gemensamt språk, kultur och/- eller utseende. Därmed är även gemenskapen inte

socialt konstruerad utan naturlig. Individerna väljer inte om de ska tillhöra en viss gemenskap utan människor föds in i gemenskapen och medlemskapet upphör med döden. Det ärvt medlemskapet i gemenskapen är basen för självbestämmandet (Brown 2000; 51).

Den andra typen av nationalism, Civic nationalism, känns igen genom att man påpekar en samhörighet och gemenskap, baserad på tron att boende i ett gemensamt territoriellt hemland, att dess medlemmar oavsett etnisk härkomst delar ett gemensamt öde (Brown 2000; 51). Till skillnad från etno-cultural nationalism är Civic nationalism inte påtvingad, utan medlemskap baseras på frivillighet och är fri från historiska strukturer. Det innebär att människor kan välja medborgarskap och man ansöker om ett sådant. Vem som har auktoritet och som beslutar om medlemskap eller inte, gemenskapen eller individen, är olika. Oavsett det grundar sig medlemskap inte på etniska egenskaper.

2.2.2 Illiberala –liberala dikotomin.

Att använda sig av dessa två typer av klassificering vid studier i nationalism är problematiskt av flera anledningar. Främst beroende på att de flesta former av nationalism och nationalistiska rörelser har drag av båda. Ett exempel är den Irländska nationalismen som tidigt kämpade för lika medborgerliga rättigheter på Nordirland men använde sig av kulturella och etniska yttringar för att påvisa ett "vi" och ett "dem". Även typen Civic nationalism använder termer nära knutet till familjen (hemland, faderland och moderland) (Brown 2000; 53).

En annan distinktion har även gjorts. Hans Kohn ansåg att det gick att urskilja den ena nationalismen ifrån den andra, dels liberal – illiberal och men även geografiskt. Den västeuropeiska nationalismen tenderade till att utvecklas i liberal riktning och den östeuropeiska, en auktoritär och illiberal.

Flera författare bygger vidare på Kohn. En av dem är James Kellas som menar att den västerländska nationalismen har varit tolerant och inte medvetet ha medverkat till folkmord och folkförflyttningar. Den västerländska nationalismen har istället varit inkluderande (Kellas 1991: 73-74, Brown 2000; 55).

Med vissa modifieringar använder sig även Anthony Smith av Kohns tankesätt kring nationalism. Han menar även han att det går att dela in nationalismen i en liberal och en illiberal riktning. I västra Europa växte en politisk – juridisk jämlikhet fram av samhällsmedlemmarna med en gemensam medborgarkultur och ideologi. Människor hade ett val att tillhöra en gemenskap. Den icke-västra eller etniska nationalismen däremot innebar att man alltid tillhörde den kulturgemenskapen man var född i (Brown 2000; 54).

Ett problem uppstår här var vi ska dra gränsen för vad som anses tillhöra den västra och vilken som ska tillhöra den östra delen. Var placerar vi in Tyskland vilka hör till Västeuropa i mycket men har en större erfarenhet av etno-cultural nationalism? Ett annat problem uppstår även i vem som tolkar vad som är en liberal nationalism med juridisk – politiska principer knutna till liberal demokrati? Skulle en katolsk irländare i Belfast kategorisera lojalisternas nationalism annorlunda? Vad jag försöker komma till är att det kan vara problematiskt att sätta

en väststämpel på den ”goda” nationalismen och en ”öst” på det som inte anses vara önskvärt.

En distinktion mellan en individualistisk, frihetlig och en kollektivistisk, auktoritär nationalism erbjuds av Liah Greenfield. Nationalismen är i hennes analyser relaterad till klass hos dem som skapat nationalismen. Den individuella frihetliga nationalismen som tolkar demokratiska idéer som individuell jämlikhet och frihet grundar sig på förändringen i karaktären hos den relevanta befolkningen i fråga. Det är med andra ord transformation i samhället initierat av en klass som i sin tur leder till en liberal form av nationalism.

Där den auktoritära, kollektiva nationalismen är vanlig och uppstår i samhällen där någon social transformation inte ägt rum. I dessa samhällen ser hon att medlemskapet är statiskt och medfödd, vilket ofta har betytt kulturell gemenskap eller etnicitet (Greenfield i Brown 2000; 55).

Nära Greenfields ståndpunkt är Montserrat Guibernau som menar att medborgarnationalismen har sitt ursprung av borgarklassens uppkomst och spridningen av upplysningens ideal och därmed också liberalismen. Etno – kulturella nationalismen var en reaktion mot den utvecklingen vilket gärna tog sig i uttryck av xenofobi, exkluderande och expansionistisk nationalism (Brown 2000, 51-57).

De forskare som ansett den ena nationalismen, etno– cultural, vara illiberal, har byggt upp sina argument på ett antal punkter. Det som gör den illiberal är att förespråkarna för en sådan nationalism anser att blodet, seder och språk är naturliga attribut/faktorer för gemenskap och därmed ska tillhöra i en politisk sammanslutning. Eftersom medlemskap bestäms av dessa faktorer undertrycks individualismen. Föreställningar om individens frihet får till följd därav, en liten position. På bekostnad av det rationella och logiska sättet att tänka blir istället det irrationella och emotionella det dominerande tankesättet i gemenskapen. På sikt leder det till att andra kulturer och nationer inte ses som jämlikar och en etno– cultural nationalism leder till en överdriven position av den egna kulturen (Brown 2000; 57-58).

David Brown invänder mot den liberala -illiberala dikotomin. Han menar att vi inte kan generalisera genom att alltid se nationalismen som ren liberal eller ren illiberal form. Det finns fall där samhällsvetare kunnat påvisa att en mer liberal form av nationalism hänger ihop med en liberal syn på medborgaren. Men det finns även fall där nationalismen varit baserad på faktorer vi känner igen från Civic nationalism och där demokrati och liberalism lyst med sin frånvaro. Exempel på det är Indonesien under Suhartos regim.

Samtidigt menar Brown, existerar det starka nationella rörelser i Wales och Skottland där nationalismen är etno–cultural men inte av auktoritär karaktär utan tolerant och liberal. I det senare fallet kan nationalismen ses som en strävan efter social eller politisk rättvisa (Brown 2000; 56-57).

Yael Tamir motsätter sig även han/hon att nationalism grundat på kultur och etnicitet måste vara odemokratisk och illiberal. Hon/han anser att etno–cultural nationalism kan vara liberal när individer i verkligheten bryter upp från gamla sätt att leva. Människor kan även upptas och införlivas i en gemenskap och hon ger

exempel på hur det går till genom giftermål och religiös konvertering (Tamir 1993: 25-32, Brown 2000; 58).

Det är möjligt att det stämmer att människor bryter upp och att typen etno-cultural nationalism kan inkludera människor. Men att gå så långt att det kan kallas för liberalt, när människor måste konvertera eller gifta in sig för att få lika villkor i samhället, anser jag är en konstig beteckning på liberalism.

David Miller anser att staten kräver trohet och lydnad och därför kan det frivilliga ifrågasättas även om tidigare generationer haft det annorlunda. Ett exempel är den franska nationalismen som var klassificerad som "Civic nationalism" och som behandlade judar illa (Brown 2000; 61). Därmed anser Miller att "Civic nationalism" inte liberal som det har ansetts utan den har använts för att favorisera en kultur före någon annan eller att människor tvingats till sekularisering (Brown 2000; 61).

2.2.3 Forskningsläge.

Om Israel ska tituleras som en demokrati eller ges någon annan benämning har debatterats en längre period. Forskarnas syn på demokrati och bakgrund har säkerligen spelat en viss roll i forskningsresultaten då vi har att göra med normativa ställningstaganden. De som hävdar att Israel är en demokrati har även lagt till andra benämningar för att komplettera och för att visa att frågan är komplex. Yoav Peled, själv israel, anser att Israel är en etnisk demokrati med starka kommittära inslag för den judiska majoriteten. När Israel har att göra med frågor som rör dess relation med Israels ickejudar, balanserar Israel mellan demokrati och etnicitet, till demokratins fördel (Peled 1992).

Andra anser att Israel är en stat som agerar som de gamla kolonialmakterna där judiska intressen överskuggar intressena hos andra minoriteter. De andra minoriteterna utnyttjas och kontrolleras av sionisterna för att stärka judiska intressen och är därmed ingen demokrati i vanlig bemärkelse (Said 1979, Shafir 1989). Det finns de som anser att Israel är en liberal demokrati och frågan om andra kulturers självständighet och minoritetsanspråk, är mer tolerant och liberalt än de flesta västerländska liberala demokratier (Avineri 1995).

As'ad Ghanem menar att Israel skiljer på sina medborgare i fråga om medborgarskap där arabiska medborgare har ett annorlunda medborgarskap i jämförelse med de israeler av judisk härkomst. Den officiella policyn i Israel är baserad på sionismen där judarna ska ha överhöghet över andra nationalisteter. Exkluderingen och inkluderingen mellan olika medborgare anser Ghanem får den konsekvensen att israeliska araber inte känner att de tillhör de palestinier på ockuperad mark vilka har flyktingstatus eller tillhörighet i det judisk-israeliska samhället. Enligt Ghanem är det inte bara den judiska nationalismen som baseras på etniska grunder utan även den palestinska nationalismen går i samma fotspår. Frånvaron av ett egalitärt medborgarskap i israel innebär på lång sikt att Israel inte längre kommer att kunna upprätthålla det etniska politiska systemet (Ghanem 1998).

3 Bakgrund

Den 14 maj 1948 utropades staten Israel av ledaren för Jewish Agency, David Ben Gurion. Den judiska invandringen till Palestina hade redan varit påtaglig i slutet av 1800-talet då Palestina styrdes av Ottomanska riket. Judarna flydde främst från Öst och - Centraleuropa för att undkomma pogromer. Ottomanska riket var vid krigsutbrottet 1914 allierad med Tyskland och därmed Storbritanniens fiende. Under kriget lovade britterna Palestina till Husayn, Sharifen av Mecka, om han gav britterna stöd militärt, vilket gjordes. Samtidigt lovades i Belfour deklARATIONEN 1917, judarna ett hemland i Palestina efter kriget, av britterna (Hourani; 2003; 250). I Istället för att ge landet till araberna eller judarna, delade Frankrike och Storbritannien på hela arabiska mellanöstern med undantag på Saudiarabien. Genom det nybildade Nationernas förbund styrde Storbritannien Palestina genom mandat samtidigt som fler judiska flyktingar immigrerade till Palestina. Det hela gick inte smärtfritt och både judar och araber bildade väpnade miliser med vilka de attackerade varandra ömsom britterna (Arian 2005; 28).

29 november, 1947 lade Förenta nationerna fram ett förslag på en delning av landet. (se bilaga 1) Förslaget innebar att den judiska staten Israel skulle tilldelas 57% och arabiska Palestina 43%. Jerusalems status föreslogs vara internationell. Araberna godtog inte förslaget medan judarna gjorde det. Efter förslaget skjutits i sank utbröt attacker mellan arabiska och sionistiska miliser. Vid tiden för delningsförslaget bodde i Palestina ca 650 000 judar och 1 250 000 araber (Malm 2002; 241). Den 14 maj gick det brittiska mandatet ut och Israel utropades av Jewish Agencys ledare David Ben Gurion som premiärminister och med World Zionist Organisations ledare, Chaim Weizman, som president (www.mfa.gov.il). Israels självständighetsdeklARATION innebar startskottet för 1948-1949 års krig mellan Israel och en allians bestående av Jordanien, Egypten, Syrien och Irak. Israel gick segrande ur konflikten och utökade sitt territorium (se bilaga 2).

Mellan 1947 och 1949 flydde ca 750 000 araber från Palestina. 75 % av Palestina hamnade i Israelisk ägo (Hourani 2003; 285). 1949 fanns bara 100 000 araber kvar i Israel. 400 byar och 14 städer evakuerades på sin arabiska befolkning. FN: s generalförsamling antog 1948 resolution 194 vilket innebär flyktingarnas rätt att återvända men erkänner den nybildade staten Israel ((Malm 2002; 242).

1967 inleder Israel ett krig mot Egypten, Syrien och Jordanien efter att länderna mobiliserat sina respektive arméer. Israel besegrar dem på sex dagar och ockuperar resterande Palestina (Gaza och Västbanken) och Sinaihalvön samt Golanhöjderna (se bilaga 3). Palestinian Liberation Organisation (PLO) grundas 1964 men det är under 1967 som de verkar aktivt för första gången. PLO:s mål var ett sekulärt demokratiskt Palestina för både judar och araber. FN: s säkerhetsråd antar resolution 242 som kräver ett Israeliskt tillbakadragande från

ockuperad mark. 1973 försöker arabstaterna med att återta förlorad mark från 1967 års krig. Efter en separatfred mellan Egypten och Israel återlämnas Sinaihalvön till Egypten. Under 1970 talet börjar Israel tillsätta bosättare på ockuperad mark samtidigt som fler judar immigrerar från resten av världen (Malm 2002; 243).

1987 bröt den första intifadan (upproret) ut i Västbanken och i Gaza. Intifadan ledde till ökade kontakter mellan PLO (som agerat i exil) och Israel. 1993 sluts ett avtal mellan parterna om självstyre i Gaza och på Västbanken. Meningen är att en självständig palestinsk stat ska växa fram och utropas. Trots ett avtal om fred och att självstyret ska mynna ut i en oberoende stat lämnas viktiga frågor åt sidan t.ex. flyktingarnas rätt att återvända och Jerusalem's status. Samtidigt upphör inte Israel med att tillsätta bosättare på ockuperad mark utan intensifierar bosättningspolitiken. Sedan den andra Intifadans början hösten 2000 har läget varit spänt med självmordsbombare och Israeliska militära aktioner. Istället för en enstatslösning har utgångsläget under 1990 talet och framåt varit att finna en tvåstatslösning.

4 Empiri.

4.1 Marken som exklusion

1949, efter en judisk kolonialisering av Palestina sedan 1880-talet och bildandet av Israel 1948, fanns endast 160 000 arabiska palestinier kvar, vilka fick israeliskt medborgarskap men levde fram till 1966 under militärlagar. De följande fem decennierna absorberade Israel nära 3 miljoner judiska immigranter till Israel vilka fick medborgarskap. I lagen ”Law of Return” från 1950, alltså två år efter Israels grundande deklarerar att människor som återvänder (efter 1948-49 års krig eller diaspora) och som söker medborgarskap, ska vara av judisk härkomst.

Every Jew has the right to come to this country as an oleh ⁱ.

2. (a) Aliyahⁱⁱ shall be by oleh's visa.

(b) An oleh's visa shall be granted to every Jew who has expressed his desire to settle in Israel, unless the Minister of Immigration is satisfied that the applicant.

(1) is engaged in an activity directed against the Jewish people; or

(2) is likely to endanger public health or the security of the State.

3. (a) A Jew who has come to Israel and subsequent to his arrival has expressed his desire to settle in Israel may, while still in Israel, receive an oleh's certificate.

(b) The restrictions specified in section 2(b) shall apply also to the grant of an oleh's certificate, but a person shall not be regarded as endangering public health on account of an illness contracted after his arrival in Israel.

4. Every Jew who has immigrated into this country before the coming into force of this Law, and every Jew who was born in this country, whether before or after the coming into force of this Law, shall be deemed to be a person who has come to this country as an oleh under this Law.

5. The Minister of Immigration is charged with the implementation of this Law and may make regulations as to any matter relating to such implementation and also as to the grant of oleh's visas and oleh's certificates to minors up to the age of 18 years (www.knesset.go.il).

1952 tillades att alla judar i hela världen som immigrerade till Israel hade rätt att erhålla medborgarskap. Kravet för medborgarskap är att personen som söker medborgarskap ska kunna visa att dennes mor eller farföräldrar är av judisk härkomst (Israel Citizen Law 1952). Mellan 1947 och 1949 flydde ca 750 000

ⁱ . Judisk invandrare i Israel (www.knesset.go.il).

ⁱⁱ . Våg av massimmigration till Israel (Arian 2005; 471).

människor av arabisk härkomst från området som tillföll Israel efter kriget. Dessa har nekats återvända. De få araber som blev kvar och fick medborgarskap utgör ca 20 % av Israels population på 6,3 miljoner (Arian 2005; 20).

De judiska organisationer som tillhör den sionistiska rörelsen hävdade att de har historisk rätt att besitta landet genom det antika israeliska kungadömet, vilket existerade för cirka 2500 år sedan. Källorna till att landet har tillhört en judisk population finns i heliga skrifter och att judarna gavs landet av gud när de blev det utvalda folket. Genom diasporan har det judiska folket haft fortsatta band med det heliga landet. Israels självständighetsdeklaration påpekar precis de banden mellan det judiska folket och det heliga landet:

The Land of Israel was the birthplace of the Jewish people. Here their spiritual, religious and political identity was shaped. Here they first attained to statehood, created cultural values of national and universal significance and gave to the world the eternal Book of Books.

After being forcibly exiled from their land, the people kept faith with it throughout their Dispersion and never ceased to pray and hope for their return to it and for the restoration in it of their political freedom.... This right is the natural right of the Jewish people to be masters of their own fate, like all other nations, in their own sovereign State (Knesset.gov.il.).

Genom judarnas historiska band till landet, ansåg man sig ha rätten att ha politisk kontroll över det. Marken blev en mycket viktig faktor i begynnelsen av Israel. 400 arabiska byar evakuerades och den mark som 750 000 arabiska palestinier flytt ifrån konfiskerades av Israel. Marken såldes sedan till organisationerna Jewish National Fund och Jewish Agency. På så sätt möjliggjorde man från statens håll en etnifiering av landet då dessa sionistiska organisationer tillämpade en "Jews only" policy. Officiellt antog Israel en jämlikhetspolicy i självständighetsdeklarationen

The State of Israel will maintain complete social and political equality for all its citizens, without distinction on the grounds of religion, race or sex.(Knesset.gov.il.).

Genom att ge ansvaret till sionistiska organisationer och knyta dem nära staten, kunde Israel tillämpa en "Jews only" policy men samtidigt officiellt hänvisa att man var en demokrati med liberala ideal.

De arabiska människorna som flydde kriget och oroligheterna mellan 1947 och 1949 eller som befann sig utomlands, har inte samma rätt att återvända. Bland det första den israeliska regeringen gjorde var att se till att de arabiska palestinier som flytt, inte fick rätt att återvända till den nya staten, trots att de hade sitt hem där. 1950 antogs lagen "Absentees Property Law". Dessa människor förlorade inte bara marken de brukat och kanske ägt utan även rätten till medborgarskap.

Människor som definierades som "frånvarande" (absentees) i lagen är: a) människor vilka var lagliga ägare till egendom inom Israels landgräns eller brukade någons egendom under perioden mellan 29 november 1947 och 19 maj 1948 och samtidigt var medborgare i Libanon, Egypten, Syrien, Saudiarabien Jordanien, Irak eller Yemen. b) Människor som inte befann sig inom Israels landgränser under samma tid c) stred mot etablerandet av staten Israel (Masalha

2003; 155). Det är många människor som flydde och räknas som flyktingar (som Israel vägrar rätten att återvända) men om vi bortser från dem och ser till araber som har medborgarskap i dagens Israel, räknas 25 % av dem som "present absentees" och saknar därmed laglig äganderätt till marken de brukat (Masalha 2003; 142-143).

Statusen som "present absentees" ärvs (Masalha 2003; 156). Att införa en sådan lag och fortfarande tillämpa den är att likställa de människor som flydde med kombattanter, vilket majoriteten inte var. De människor som bodde i vad som i dag är Israel och flydde för att aldrig återvända, har ingen rätt till vare sig medborgarskap eller till sin mark.

För att illustrera ett exempel; Person A är av judisk härkomst, person B är av arabisk härkomst person C är också av arabisk härkomst. Alla tre lever 1947 i staden Nazareth som inte är tänkt att tillhöra Israel enligt delningsplanen. När stridigheterna börjar, flyr person A och B till Acco (Norr om Haifa). Person C flyr till vad vi idag kallar Västbanken. När stridigheterna har lagt sig 1949 har de båda araberna B och C, förlorat rätten till sin mark och C har även förlorat rätten att återvända hem och bli medborgare i den nya staten Israel. Vart person A har flytt spelar ingen roll då rätten att återvända hem stipulerades i Law of Return 1950.

Flera frågor uppstår härmed. Vilka tog hand om marken? Både den judiskt ägda och arabiskt ägda marken från de flyende konfiskerades av den israeliska staten som i sin tur, sålde den till World Zionist Organisation och Jewish Agency.

4.1.1 Sionistiska organisationer och kopplingen till land

Att vara erkänd som judisk medborgare i Israel innebär vissa privilegier av sionistiska organisationer nära knutna till staten. Jewish National Fund är en organisation som sedan 1901 strävat efter att köpa land i det forna Palestina. Efter kriget 1948-1949 sålde den nyblivna staten Israel all konfiskerad mark till Jewish National Fund. 1960 bildades Israel Land Administration med uppgiften att hyra ut mark som ägs av staten och Jewish National Fund till Israeliska medborgare. 93 % av marken i Israel förvaltas av ILA. I styrelsen sitter tolv personer från regeringen och tolv personer från Jewish National Fund (www.mmi.gov.il, www.knesset.gov.il). Israel konfiskerade arabiska palestiniernas mark och förvägrade dem att återvända och sålde marken till JNF och JA vilka efter 1960 hyr ut marken till medborgare i Israel. 25% av de israeliska araberna förlorade rätten till marken men fick medborgarskap.

Därmed lade man grunden för en strukturell ojämlikhet mellan statens judiska och arabiska medborgare. ILA och Jewish National Funds policys är att hyra ut marken till judar och att förhindra att ickejudar får tillgång till den (Davis 1997; 57-58). De sista åren har frågan väckt mycket debatt i Israel och ILA har anklagats för rasistisk diskriminering (Masalha 2003; 171). Nästan all mark har blivit ägd eller förvaltd av staten, även den mark som konfiskerats på Västbanken och Gaza. När marken är i statlig ägo kan den hyras ut, men endast till judar. De kan förvisso rent formellt hyra ut mark till israeliska araber också. Saken är den att mark inte kan köpas utan endast hyras och det är en statlig

myndighet och en etnisk kamporganisation som bestämmer policyn för vilka som ska ha möjlighet att hyra land. Även om lagen förbjuder försäljning av mark till alla människor, innebär det i praktiken att de som administrerar uthyrningen kan göra det av godtycke.

4.1.2 Marken och rummet i den sionistiska visionen i den framtida judiska staten

Judisk nationalism innebar ett försök att återta rummet. För arbetarsionismen, vilken var den dominerande formen av sionism vid Israels födelse, innebar det att skapa en ny känsla för arbetet och kreativiteten. Detta skulle ske genom att kolonisera marken och bruka den kollektivt.

Att kolonisera och bruka jorden var den form frigörelsen från diasporan skulle ta. Arbetarsionismen hade egentligen två mål; ett nationellt hemland i Palestina för det judiska folket och även att skapa en ny människa som levde under egalitära former, även mellan könen (Kaplan 2005; 112-113).

För den andra mer högerorienterade sionismen, var inte marken viktig ej heller rummet. Ett uttryckligt och definierat territorium ansågs vara ett hinder och en fortsättning på diasporan. Det uttryckta territoriet hindrade det judiska folket att ta hänsyn till den äkta naturen hos människan. Den äkta naturen och driften kunde endast existera i ett okultiverat och öppet landskap eller sfär. För revisionisterna (högersionistiska rörelsen) var endast fullt andligt oberoende och frihet ett utvecklande av judiskt makt och styrka. Ett skapande av ett starkt etos med inslag av heroism, makt och styrka var den enda vägen för etablerandet av en oberoende stat. Revisionisterna kritiserade arbetarsionismen för att ha drivit sionismen mot materiella frågor och inte en fråga om en hebreisk nationell anda. Därmed menade man att sökandet och knutenheten till marken var en förlängning av diasporan (Kaplan 2005; 114).

I den socialistiska formen av sionism, vilken var knuten till marken och ett materialistiskt tankemönster, inbäddades samhället i en falsk trygghet, ansåg de revisionistiska sionisterna. Judarnas makt berodde på den andliga styrkan som folkslag, vilken bara kunde blomstra utanför fasta gränser. Bilden av Amerikas kolonisering av vilda västern var någonting eftersträvansvärt. Boerna i Sydafrika var ett föredöme för Vladimir Jabutinsky (intellektuell ledare inom revisionismen). Boerna hade skapat en ny människa och ändå hållit kvar vid sina holländska rötter men anammat en stark sammanhållning genom att vara en "frontier" stat mot det okända och okultiverade (Kaplan 2005; 116).

Tvärt emot revisionisterna ansåg Ben Guerion och arbetarsionisterna att säkerheten låg i om folket var knutet till ett visst territorium och brukade marken där. Genom att bruka marken och vara ett med ett klart uttryckt territorium, skapades en känsla för platsen. Den nationella känslan fanns inte i en andlighet eller genom någon abstrakt form av kraft och makt.

Kring Israels födelse och ett par decennium fram fanns därmed inom den sionistiska rörelsen två olika syn på territorium, marken och säkerheten. Den dominerande synen var den som innehades av den socialistiska sionismen.

Sionismen som helhet var också tänkt att vara en motkraft till den anti-semitiska bilden av "ghetto-juden". Den stereotypifieringen av juden innebar att porträttera juden som passiv och feminin (Kaplan 2005; 133).

I början av 1950-talet, när de intellektuella från båda flankerna av den sionistiska rörelsen tänkte den framtida juden, skulle han vara maskulin och aktiv. Marken och brukandet av den blev hos den dominerande och även statsbyggande sionismen en symbol för maskulinitet och aktivitet. Det revisionistiska lägret däremot, förknippade brukandet av marken med feminina drag och etos. I deras framtid fanns den maskuline hebrén utanför det egalitära jordbrukandet, mittibland vildmarken. I vildmarken fanns det bara plats för riktigt starka män, de nya judarna (Kaplan 2005; 133).

4.2 Det politiska systemet

4.2.1 Allmänna val

I det Israeliska politiska livet inkluderas alla formellt med israeliskt medborgarskap. Valen till det israeliska parlamentet, Knesset, är allmänna, hemliga och hålls vart fjärde år. Knesset i sin tur väljer premiärminister och dennes regering innehar den verkställande makten och Knesset har den lagstiftande (Arian 2005; 104-115). Presidenten har endast en symbolisk makt som statschef och presidenten är liksom premiärminister, vald av Knesset. Ickejudar på Västbanken och Gaza räknas inte som medborgare i Israel och har inte de politiska rättigheterna israeliska medborgare har. De har exempelvis inte rösträtt till Knesset. De med israeliska medborgarskap som är bosatta på Västbanken eller i Gaza deltar i det politiska livet på lika villkor som de som bor "inne" i Israel.

Formellt existerar ingen exkludering i den politiska processen av medborgare inom det internationellt erkända Israel. Arabiska Israeler såväl som judiska israeler innefattas av den allmänna rösträtten och har rätt att ställa upp i val (Arian 2005; 40). Ingen skillnad görs heller av medborgarnas kön eller religionstillhörighet och det politiska systemet liknar på många punkter de västerländska demokratierna.

1965 ställde det arabiska partiet, socialistiska listan upp i parlamentsvalet. Partiet förbjöds av valkommissionen på de grunder att partiet förnekade Israels territoriella integritet, och ansågs hota statens existens (Peled 1992; 437). Att staten kan vara judisk och demokratisk samtidigt blev en politisk stridsfråga vid de allmänna valen 1984. Både den arabiska listan (PLP) och ett judisk högerextremt parti (Kach), hävdade att det var en motsägelse men hade olika lösningar på problemet. PLP ansåg att Israel inte skulle behandla ickejudar annorlunda från judar, utan att alla medborgare skulle behandlas lika och det ockuperade Västbanken och Gaza skulle lämnas. Kahanes högerextrema parti

ansåg att alla araber, medborgare eller inte, skulle deporteras från Israel och de ockuperade områdena för att lämna plats åt judar som immigrerat (Peled 1992; 438).

PLP fick inte ställa upp i valet eftersom valkommissionen ansåg att de äventyrade statens judiska karaktär. Israel har ingen grundlag utan valkommissionen hänvisade till självständighetsdeklarationen från 1948. Kahanes parti hade, enligt valkommissionen, odemokratiska och rasistiska värderingar. Högsta domstolen rev upp valkommissionens beslut och båda partierna fick ställa upp till slut. Motiveringen mot upprivandet av beslutet att förbjuda Kahanes högerextrema parti var att det inte ansågs odemokratiskt och rasistiskt emedan det fanns för vaga bevis mot PLP:s idéer om att sträva efter att ändra Israels judiska karaktär (Arian 2005; 2004). Efter valet ledde ovanstående till förändringar i lagen om politiskt deltagande. Inskränkningar gjordes för vad ett parti får tycka. Politiska partier i Israel får inte äventyra dessa kriterier;

1. Negation on the right of the state of Israel to exist as the state of the Jewish people.
2. Negation of the state's democratic nature
3. Incitement to racism (Arian 2005; 204).

4.2.2 Tillägg till lagen om politiskt deltagande

Ett par månader efter att den andra intifadan börjat, hösten år 2000, hölls det allmänna val i Israel. Valdeltagandet hos den arabiska befolkningen sjönk från ca 60 % till 19 %. Vid de allmänna valen 2003 ökade deltagandet igen till 62 % för den arabiska befolkningen (deltagandet för den judiska befolkningen var 68 % (Arian 2005; 236).

Under påverkan av den andra intifadan antogs det ytterligare restriktioner år 2002 gällande politiska partier. De politiska kandidaterna får inte stödja en väpnad kamp i ett land som anses vara fiende till Israel eller en terroristorganisation som utkämpar en strid mot Israel. Lagarna är formulerade mot den arabiska minoriteten i Israel. Ett politiskt parti som stödjer en organisation som exempelvis Fatah eller Hamas är olaglig verksamhet medan ett parti som stödjer militanta bosättare är förenlig med lagen.

4.3 Försvarsmakten.

Israel är en av de mest militariserande länderna i världen och Israel spenderar 18,5 % av den offentliga statsbudgeten och 7,7 % av BNP på militära utgifter. Det kan jämföras med USA som spenderar 5,3 % av BNP och 15,7 % av statsbudgeten på militära utgifter (Arian 2005; 71) Försvaret är baserat på värnplikt där män tjänstgör tre år och kvinnor två år. Efter värnplikten placeras människor i reserven

och tjänstgör ett par veckor per år fram tills man fyller 45 år om man är man och fram tills man fött första barnet om man är kvinna.

För många Israeler har militärtjänsten stor betydelse för identiteten och kopplingen till Israel som nation (Arian 2005; 325). För andra är militärtjänsten en symbol för att Israel skiljer på sina medborgare. Det israeliska försvarets grundläggande värderingar är;

Defense of the State, its Citizens and its Residents - The IDF's goal is to defend the existence of the State of Israel, its independence and the security of the citizens and residents of the state.

Love of the Homeland and Loyalty to the Country - At the core of service in the IDF stand the love of the homeland and the commitment and devotion to the State of Israel-a democratic state that serves as a national home for the Jewish People-its citizens and residents.

Human Dignity - The IDF and its soldiers are obligated to protect human dignity. Every human being is of value regardless of his or her origin, religion, nationality, gender, status or position.

Och andan de strävar efter bygger på fyra källor, vilka är;

- The tradition of the IDF and its military heritage as the Israel Defence Forces.
- The tradition of the State of Israel, its democratic principles, laws and institutions.
- The tradition of the Jewish People throughout their history.
- Universal moral values based on the value and dignity of human life (www.idf.il).

Den israelisk arabiska befolkningen får inte göra militärtjänst (undantag för druser och beduiner). Araberna exkluderas av säkerhetsskäl samtidigt som israeliska staten menar att man inte vill utsätta dem för en konflikt med den palestinska befolkningen på ockuperat område. Druser och Beduiner anses ha en annorlunda kultur än den sunnimuslimska och kristna delen av den arabiska israeliska befolkningen, vilket gör dem mer lämpliga för värnplikt (Arian 2005; 325-326).

Fullgjord militärtjänst är viktigt i det framtida livet och en nödvändighet för många högre befattningar i det israeliska samhället. Fullgjord värnplikt ger människor rätt till vissa sociala förmåner vilka man inte har rätt till annars även om man har ett israeliskt medborgarskap. Trots att det är hög status att ha fullgjort värnplikten och att det ger sociala förmåner, anses det vara orättvist att vissa måste göra den och andra slipper. Ultra-ortodoxa judar s.k. Haredim gör inte militärtjänsten under den tiden de studerar Talmud (religiösa lagen) i s.k. Yesihiva skolor (Arian 2005; 326, Efron 2003; 64). Haredimkvinnorna är inte heller aktuella för värnplikt. En överenskommelse gjordes mellan Israels första premiärminister, David Ben Guerion, och Haredim att 800 Yeshiva studenter skulle få uppskov under tiden de studerade. 1977 ändrade dåvarande premiärminister Menachem Begin, taket på 800 till ett obegränsat antal. Idag är

det ca 30 000 Haredim-män som skjuter upp sin värnplikt vilket i praktiken innebär att de aldrig kommer att göra den (Efron 2003, 66).

Att Haredim slipper och att arabiska israeler inte får gör militärtjänst, har varit en av de stora politiska frågorna under senare år i Israel. Haredim familjerna är rädda att deras söner ska vända det ortodoxa livet ryggen och bli sekulariserade under militärtjänsten (Efron 2003; 73). Försvaret brottas i sin tur med en sparkrav. Varken försvaret eller Haredim själva är intresserade av att ändra på det nuvarande läget (Efron 2003; 83).

Att göra militärtjänst innebär att man sätter livet på spel och många anser att det är odemokratiskt och diskriminerande att vissa inte gör militärtjänsten på grund av deras bakgrund.

4.4 Personlig status

Vid etablerandet av Israel gjordes kompromiss mellan den sekulära, sionistiska rörelsen och den religiösa rörelsen. Den religiösa lagen, Halakha, blev högsta auktoritet i frågor som rör personlig status för alla judar i Israel. Exempel som rör frågor som klassas som personlig status är giftermål, skilsmässa och begravning. Halakha tolkas av rabbidomstolen. Rabbinerna i domstolen tillhör den ortodoxa inriktningen på judendomen och det är den enda formen av judendom som erkänns i Israel. De tidigare nämnda Haredim, ingår i ortodoxin. Två andra former av judendom som inte erkänns är reformjudendom och konservativ judendom. Dessa former av judendom är större än ortodoxin utanför Israel. De ortodoxa rabbinerna godkänner inte ett giftermål mellan en jude och en ickejude. Även om det i praktiken innebär att en ickejude och en jude lever ihop, kan de inte gifta sig i Israel, eftersom det ortodoxa äktenskapet är det enda tillåtna. Det räcker med att den ena partners judiskhet ifrågasätts för att det inte ska bli något giftermål. För andra minoriteter i Israel, muslimer, kristna druser och beduiner gäller deras lagar och seder i fråga om personlig status (Arian 2005; 349-351).

Efter 1953 har det högsta ortodoxa rabbinatet auktoritet för alla judar i Israel oavsett om de anser sig tillhöra reformjudendom, konservativ judendom eller om de anser sig vara sekulära. Frågan uppstår då vem som är jude. Det är en komplicerad fråga som inte bara rör religion utan även nationalitet och kultur. I den judiska traditionen är man jude om man är född av en judisk mor. Judarna är guds utvalda folk med vilka ett förbund slöts. Förbundet med gud ärvs sedan till kommande generationer genom blod. Om personen född av en judisk mor lever ett sekulärt liv eller anser sig vara ateist spelar inte någon roll.

I högsta domstolen finns ett fall år 1962 där Daniel Rufusien, född jude, men konverterat till kristendomen. Han sökte medborgarskap i Israel men nekades då han inte ansågs tillhöra den judiska nationen, då nationalitet och religion hörde ihop. Daniel var en jude enligt Halakha eftersom han var född av en judisk mor. Men domstolen gick på den sekulära tolkningen genom att hänvisa att han konverterat till en annan religion. Högsta domstolen uppbackade av de religiösa

partierna och rabbinerna nekade honom medborgarskap på sekulära grunder (Arian 2005; 354).

Sex år senare uppstod ett fall där en judisk man och israelisk medborgare, gift sig med en skotsk kvinna utomlands. När de skulle registrera sina barn i Israel blev det problem. Tidigare var det så att man registrerade sin religion och sin nationalitet. De skulle lämna fälten tomma ansåg myndigheterna medan pappan ansåg att de kunde lämna religionsfältet tomt och jude på nationalitet. Det blev ett rättsfall av det och barnen ansågs till slut vara judar. De religiösa partierna fick Knesset att göra lagen tydligare vilket innebar att en jude var en person född av en judisk mor eller en konvertit (www.mfa.gov.il). Det tredje barnet som kom till världen efter tilläget ansåg inte vara judiskt (Arian 2005; 354).

Vem som anses vara jude krockar med lagen om återvändande och lagen om medborgarskap. (law of return och citizen law). Enligt dem är en jude även en person med en judisk mormor, morfar, farmor, farfar och dessa har rätt till medborgarskap. Många ryska invandrare vilka kommit till Israel och fått medborgarskap erkänns som judar enligt dessa lagar men inte av Halakha lagen. En tredjedel av alla ryska immigranter räknas inte som Halakha judar och deras barn kommer heller inte räknas som judar. Dessa är ca 350 000 idag. Dessa människor får inte gifta sig med andra Halakha erkända judar. De får hellre inte begravas på samma gravplatser som ”riktiga” judar.

5 Diskussion

5.1 Det judiska Israel

Israel är ett demokratiskt samhälle i betydelsen att det tillämpas allmän rösträtt och det är fritt fram att bilda politiska partier och opinion i många frågor. Det är ofta den punkten som lyfts fram av de människor som anser att Israel är en demokrati av västerländska mått. Ett politiskt parti kan dock ogiltigförklaras om partiet vill ändra på Israels judiska karaktär. Ett parti som bildas för att Israel bör finnas för dess medborgare och inte för det judiska folket, ifrågasätter statens judiska karaktär och kan därmed hindras från att ställa upp i allmänna val. Det senaste tillägget i lagen, att det är förbjudet för en politisk organisation att stödja terrorism eller organisationer som är fiender till Israel, är också problematiskt. Dels är det svårt att definiera vad som är en terroristorganisation och Israel har samtidigt tolkningsföreträde eftersom man är part i en konflikt. Den partipolitiska demokratin är demokratiskt så länge det inte anses hota samhällets judiska karaktär.

I självständighetsdeklarationen hävdas det också att Israel ska vara ett samhälle som inte diskriminerar och skiljer människor åt beroende på hudfärg, religionstillhörighet eller kön. Det är förbjudet att bilda partier som hotar demokratin och är har rasistiska åsikter. Men Israel skiljer på sina medborgare beroende på deras judiskhet och ickejude. Äganderätten till mark är ett område där diskriminering görs. 93 % av marken i Israel får inte köpas eller säljas utan bara hyras ut enligt lag. Administrationen av uthyrningen görs med påverkan av organisationer vilka är judiska kamporganisationer.

Men israel skiljer inte bara ut de arabiska israelerna utan även mellan olika judar. Grunden till problemet är att Israel är till för all världens judar och de har rätt att slå sig ned där och få medborgarskap. Kriterierna för vilka som är välkomna till Israel och få medborgarskap och vilka som räknas som riktiga judar på alla områden är luddiga och på det området finns det olika auktoriteter. Det blir tydligt i fråga om personlig status och immigration. För att räknas som jude i fråga om immigration räcker det med den sökandes farföräldrar eller morföräldrar är av judiskt påbrå, men enligt den religiösa lagen Halakha, måste den sökandes mor vara dokumenterad judinna för att klassas som jude. En jude kan inte ingå äktenskap med någon ickejude. Att skilja på vilka som ska ingå äktenskap på etniska grunder eller på religiösa, är inte förenligt med liberala värderingar då det hindrar människor att leva med vem de vill. Att sedan staten inte tillåter något alternativt sätt att ingå äktenskap på, gör det även till ett demokratiproblem.

Genom att tillämpa dessa kriterier talar även staten om vilka medborgare som önskas och vilka som inte är önskvärda.

5.2 Demokratiskt ?

Om statens uppgift är att vara neutral i frågan om vad som är ett gott liv och inte godtyckligt diskriminera vissa medborgare utan att se till att alla medborgare har formell och jämlik status, är det svårt att hävda att Israel är förenlig med vad Rawls och Dworkin anser är ett liberalt och demokratiskt samhälle. Rawls princip om offentlig neutralitet följs inte i Israel eftersom staten tydligt talar om att Israel är ett judiskt samhälle och att det är förbjudet, att på partipolitiskt väg ändra på det. Om en stat inte lever upp till offentlighetsprincipen, får det konsekvensen att individerna i samhället inte kan leva det liv de vill. Alla medborgare ska vara jämlika och staten ska inte favorisera någon grupp på någon annans bekostnad.

Att människor har medborgarskap i en politisk sammanslutning och därmed formell jämlikhet innebär inte att ens intressen ges samma vikt som andras. Men som Dahl påpekar; det är en förutsättning. Förutsättningen saknas om den politiska sammanslutningen delar in medborgarna i a och b lag. Äktenskapet är ett bra och tydligt exempel på diskriminering mellan människor och vilken kultur, religion och etnicitet som föredras.

Enligt David Helds autonomiprincip bör inte alla medborgare endast vara formellt jämlika och ha samma rättigheter utan även ha samma skyldigheter. I fråga om värnplikten har inte de israeliska medborgarna samma skyldigheter. Haredim slipper göra den och de arabiska israelerna får inte. Urskiljandet mellan människor och deras rättigheter och skyldigheter skapar motsättningar hos medborgarna. Om vi ska se till Taylors demokratiteori ska samhällen åstadkomma det gemensamma bästa, blir det svårt i det israeliska samhället. Vad är det gemensamma bästa? Skulle kommunitära (republikanska) värderingar appliceras på det Israeliska samhället innebär det att redan ickeprivilegerade grupper kommer att få det svårt att kräva social rättvisa eller inkludering i samhället. Att göra detta skulle kunna tolkas som, strävan efter att främja särintressen vilket står i motsats till den kommunitära demokratin.

Som förespråkare för ståndpunkten att Israel lever upp till demokratiska och liberala värderingar skulle man kunna hävda att det är ovidkommande om det uttrycks i offentlig policy och skrivelser att samhället ska karaktäriseras av det typiskt judiska när andra friheter som yttrandefrihet, organisationsfrihet etc. uppfylls. Men som jag ser det kan utanförskapet som det innebär att vara ickejude vara av psykologisk karaktär. Det måste vara psykologiskt påfrestande för ickejudar och i synnerhet för israeliska araber att leva i ett samhälle som uttrycker en vilja att fortsätta vara ett samhälle byggd på judisk grund, när nationellt självbestämmande förnekas de araber som lever på Västbanken och Gaza. Samtidigt bör man vara försiktig med att döma Israel för hårt med tanke på det judiska folkets historia. Med den bakgrunden är det inte så svårt att förstå att de

vill ha ett land och ett samhälle som de känner är deras. Ett demokratiunderskott tycker jag Israel har vilket framkommit i uppsatsen.

5.3 Hur ser framtiden ut?

Ett land som anser sig vara både demokratiskt och favoriserar en folkgrupps kultur får problem. Israels framtid som judisk stat kommer att stöta på demokratiska och demografiska problem. Den arabiska befolkningen både i Israel och på ockuperat område växer snabbt. De ultra-ortodoxa har också en befolkningsutveckling som påminner om den i förindustriella samhällen. Utanför Israel är det inte den ortodoxa formen av judendom som är störst och växer mest utan det är reform och konservativ judendom som inte erkänns överhuvudtaget i Israel. De ryska invandrare vilka inte erkänns som Halakha judar är även de ett betydande antal.

En lösning på problematiken skulle vara att förflytta alla araber vilket somliga partier har på sitt partiprogram. Men vad ska då göras med alla ryska judar? Att deportera människor mot deras vilja eller diskriminera människor på grund av deras etnicitet eller härkomst är inte förenligt med demokratiska värderingar. Ett annat alternativ är att Israel inte skiljer mellan sina medborgare vare sig formellt eller informellt och ändrar immigrationslagarna. Görs det senare, kan inte Israel favorisera den judiska kulturen före någon annan.

6 Sammanfattning

Med bakgrund av Israels syn på sig själv som den enda demokratin i mellanöstern har jag påvisat det kan ifrågasättas. Problemet och de framtida utmaningar Israel brottas med är vilka som ska ingå i demos och kriterierna för vilka som ska räknas som medborgare. De israeliska medborgare som är av arabisk härkomst särbehandlas på grund av deras brist på judiskhet. De får inte göra militärtjänst vilket är en förutsättning för högre status och vissa sociala rättigheter. De har också svårt att hyra mark av den statliga myndigheten som förvaltar 93 % av marken i Israel. Det skulle inte ha varit ett problem om de kunde köpa marken men enligt lagen är mark inte tillåten att säljas eller köpas.

De arabiska israelerna har dock fulla rättigheter till deltagande i det politiska livet. De har rätt att kanditera till det israeliska parlamentet och andra politiska instanser som vilken israelisk medborgare som helst. Däremot får inget parti sträva efter att försöka ändra på den israeliska statens judiska karaktär. Det är inte bara israeliska araber som utsätts för någon form av exkludering. Under början av 1990-talet immigrerade flera hundra tusen ryska judar till Israel. Dessa räknas som judar av den israeliska staten men inte av den religiösa lagen. Definitionen av vem som är jude skiljer sig åt och båda har auktoritet i olika frågor. Invandrarna behöver endast påvisa att deras mor eller farföräldrar var judar för att de ska räknas som judiska men i Halakha måste de vara födda av en judisk mor. Ett äktenskap mellan en jude och en ickejude anses vara ogiltigt och det enda sättet att gifta sig på är genom en ortodox rabbi. Det innebär ett problem för cirka en tredjedel av alla ryska invandrare som inte riktigt räknas som judar och därmed inte kan ingå äktenskap med en person som enligt Halakha räknas som jude.

Därmed talar samhället om att de premierar en viss sorts människor och utesluter andra på grunder som är oförenliga med liberal demokrati. Enligt den liberala demokratiteorin ska människor själv få möjlighet att forma sina egna liv och staten ska inte godtyckligt skilja på sina medborgare. Staten lever inte upp till det John Rawls kallar offentlig neutralitet och inte heller till det David Held kallar autonomiprincipen och som de anser måste uppfyllas i ett samhälle som påstår sig vara demokratiskt. Endast som fria och jämlika aktörer kan människor sträva mot sina individuella mål. Problemen i det israeliska samhället rör inte bara etnicitet utan även synen på identitet. Det är inte bara en exkludering av arabiska israeler som existerar utan även ett problem med vem som räknas som jude.

Referenser

Alvesson M, Deetz S (2000); *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur. Lund.

Arian A. (2005), *Politics in Israel- The Second Republic*, CQ Press. Washington.

Boström D. (2001), *Ishallah* . Ordfront. Stockholm.

Brown D. (2000), *Contemporary nationalism; civic, ethnocultural and multicultural politics*. Routledge. London.

Dahl R. A. (2002), *Demokratin och dess antagonister*. Ordfront. Stockholm.

Davis U. (1997); *Citizenship and the State*. Garnet Publishing Limited. Reading.

Dworkin R. (1977), *Taking Rights Seriously*. Duckworth. London

Efron J. N. (2003). *Real Jews-Secular Versus Ultra Orthodox and the Struggle for Jewish Identity in Israel*. Basic Books. New York.

Ghanem A (1998), *State and minority in Israel*. Ethnic and racial studies magazine. May 1998.

Held D. (1997), *Demokratimodeller, från klassisk demokrati till demokratisk autonomi*. Daidalos. Göteborg.

Habermas J. "Det postnationella tillståndet och demokratins framtid" i Möller A (red) (2004), *Texter i samtida politisk filosofi*. Liber. Lund.

Hourani A. (2003), *De arabiska folkens historia*. Alhambra förlag. Furulund.

Held D. "Demokratimodeller, demokratin, nationalstaten och världsordningen" i Möller A (red) (2004), *Texter i samtida politisk filosofi*. Liber. Lund.

Kaplan E. (2005), *The jewish radical right; the Revisionist Zionism and its ideological legacy*. The University of Wisconsin Press. London.

Kellas J. G. (1991), *The politics of nationalism and ethnicity*. Macmillan. Basingstoke.

Kymlicka W. (1995), *Multicultural Citizenship. A Liberal Theory of Minority Rights*, Oxford University Press. Oxford.

Malm A (2002), *Bulldozers mot ett folk*. Agora. Helsingborg.

Masalha N. (2003), *The Politics of Denial-Israel and the Palestinian Refugee Problem*. Pluto Press. London.

Miller D. (1995), *On nationality*. Oxford Clarendon Press. New York.

Miller D. "Om nationalitet" i Möller A (red) (2004), *Texter i samtida politisk filosofi*. Liber. Lund.

Peled Y.(1992), *Ethnic Democracy and The Legal Construction of The Citizenship; Arab citizens of the Jewish state*. American Political Science Review June 1992.

Rawls J. (1972), *A Theory of Justice*. Oxford. University Press. Oxford.

Said E (1979), *The Question of Palestine*. Vintage. New York

Shafir G (1989), *Land, labour and the origins of the Israeli-Palestinian conflict 1882-1914*. Cambridge University Press. Cambridge.

Tamir Y. (1993), *Liberal Nationalism*, Princeton University Press. Princeton

Taylor C. (1991), *The Ethics of Authenticity*, Harvard University Press. Cambridge.

Young I. M. (2000), *Inclusion and democracy*. Oxford University Press. Oxford.

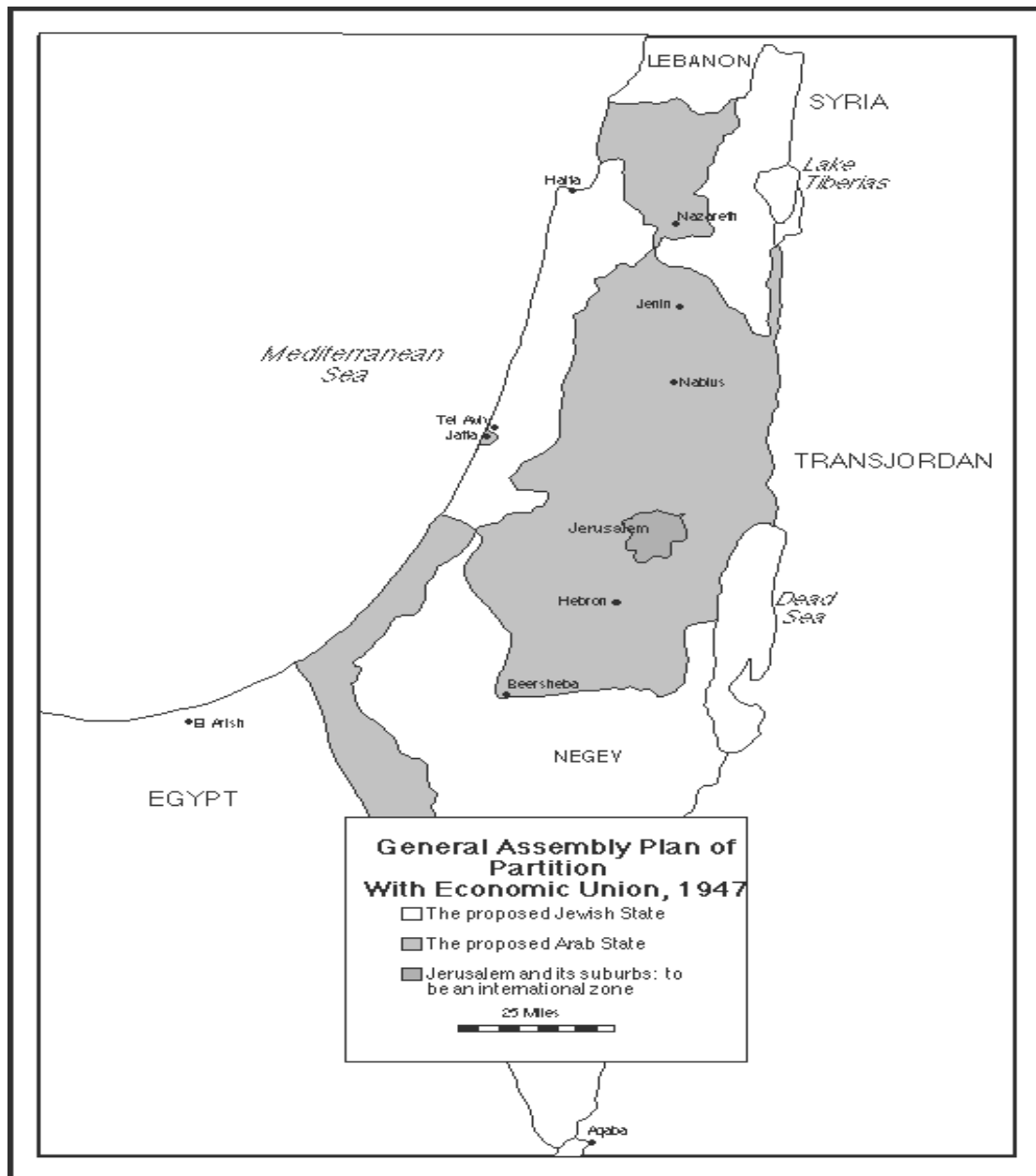
Internetkällor

Israeliska parlamentet
Knesset.gov.il. 2005-04-22.

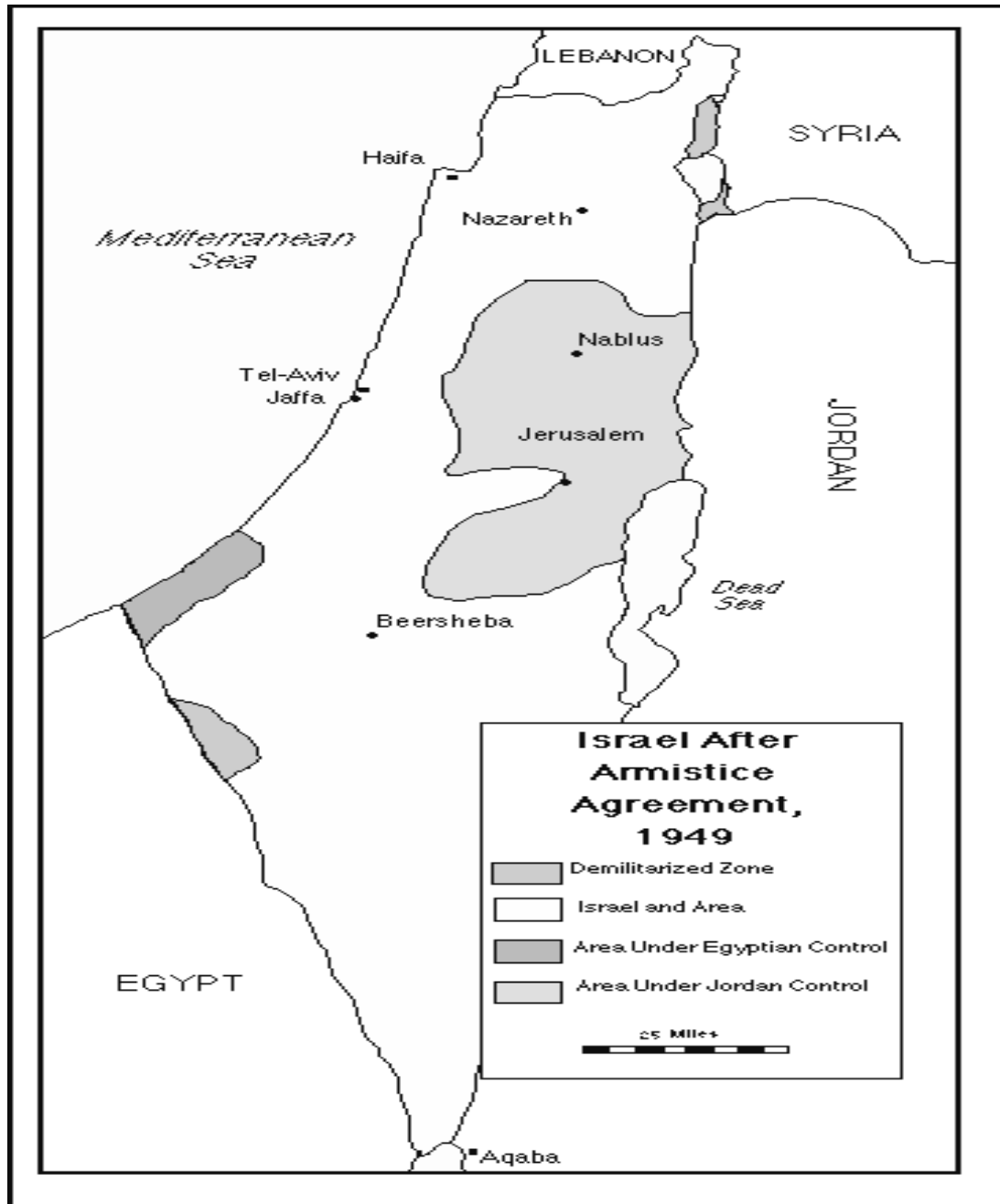
Israel Land Administration
www.mmi.gov.il. 2005-04-18.

Jewish National Fund
<http://www.kkl.org.il/kkl/english>. 2005-04-27.

Bilaga 1

Bilaga 2.

Bilaga 3.

Källa: www.ui.se

